

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **K. K.**, zast. JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Bolzanova 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2004, č. j. 60 Az 2/2004 – 26, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 1. 2004, č. j. OAM-6437/VL-20-05-2003, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byly ekonomické potíže ve vlasti a snaha o legalizaci pobytu na území ČR.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které uvedl: „Nesouhlasím s Vaším rozhodnutím, protože v Arménii nemám práci, mám hodně dluhů. Prosím Vás, abyste mi povolili žít a pracovat v České republice.“

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 5. 2004, č. j. 60 Az 2/2004 – 26, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného v této podobě podanou, ač neobsahovala náležitosti podání ve smyslu § 37 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tím méně pak náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 s. ř. s. (neobsahovala např. ani jediný žalobní bod) projednal a zamítl ji, neboť měl za prokázané, že skutečnosti uváděné žalobcem jednoznačně svědčí o tom, že žalobce neopustil vlast z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství nebo politického přesvědčení. Žalobce sám jako jediný důvod uvedl tu skutečnost, že se obává toho, že ve vlasti nedostane práci a bude žít v bídě. O udělení azylu požádal proto, že chtěl legalizovat svůj pobyt v České republice poté, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění. Správní orgán vycházel ze skutečností, které žalobce sám uvedl ve své žádosti o udělení azylu, v pohovoru k žádosti o udělení azylu a konečně též z vlastní rukou žalobcem dne

10. 12. 2003 napsaného prohlášení, že o azyl v České republice žádá, protože měl pracovní povolení vydané na tři roky jen pro Prahu, pracoval však mimo Prahu a bylo mu uděleno správní vyhoštění. Krajský soud dále konstatoval, že správní orgán měl dostatečné podklady pro posouzení důvodnosti či nedůvodnosti žádosti žalobce o udělení azylu v České republice. Soud posuzoval důvodnost žádosti o udělení azylu na základě tvrzení žalobce ve správním řízení a ztotožnil se se závěrem správního orgánu, že žalobce neuvedl ve správním řízení žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že žalobce by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu a žalobcem uváděné důvody nelze tudíž podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu. Podle krajského soudu žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí pronásledování za uplatňování politických práv a svobod a žalobce ani netvrdil, že má strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Důvody uváděné v žalobě pouze odkazují na skutečnosti, které žalobce uvedl v rámci správního řízení o udělení azylu a žalobce nezpochybňuje skutková zjištění, na základě kterých žalovaný své rozhodnutí vydal. Krajský soud dále poukázal na to, že žalobci bylo umožněno před vydáním rozhodnutí se seznámit s poklady pro jeho vydání a navrhopat doplnění dokazování. Z protokolu o pohovoru s žalobcem, který byl za účasti tlumočníka veden v arménském jazyce dne 16. 12. 2004, vyplynulo, že na závěr pohovoru byl žalobce vyzván k seznámení se všemi podklady a k jejich doplnění. Soud tedy zjistil, že správní orgán před vydáním rozhodnutí o žádosti žalobce o udělení azylu si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a spolehlivě zjistil skutkový stav, v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl podrobně, ze kterých skutečností vycházel a podle kterých právních předpisů rozhodoval. Správní orgán se tedy zabýval žádostí žalobce odpovědně a svědomitě. Krajský soud rovněž konstatoval, že žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou, čímž vyčerpal celý předmět řízení o dané žádosti. Krajský soud dále poukázal na to, že ze znění § 14 zákona o azylu vyplývá, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a rozhodování o tomto azylu se děje v rovině volné úvahy správního orgánu. Rozhodnutí o překážce vycestování uvádí žalovaný jen v rozhodnutí o neudělení nebo odnětí azylu (§ 28), nikoliv tedy v rozhodnutí, kterým se zamítá žádost jako zjevně nedůvodná.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatel se dovolává názoru v Příručce postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem v lednu 1992 v Ženevě, kde je v čl. 53 uvedeno: „Může se stát, že žadatel byl podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování (např. různým formám diskriminace), ale jsou v některých případech spojena s dalšími zápornými faktory (např. obecné ovzduší nejistoty v zemi původu). V těchto situacích mohou různé se uplatňující aspekty ve svém součtu vyvolat určitý efekt, který může logicky opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě.“ Dále stěžovatel upozorňuje na čl. 43 Příručky: „Tyto úvahy (opodstatněné obavy z pronásledování) se nemusejí nutně zakládat na vlastních osobních zkušenostech žadatele. To, co se stalo např. jeho přátelům, příbuzným a dalším členům stejné rasové nebo společenské skupiny může klidně ukazovat, že jeho obavy v tom smyslu, že se sám dříve nebo později stane obětí pronásledování, jsou opodstatněné.“

Relevantní jsou zákony země původu a zejména jejich aplikace.“ Vzhledem k uvedenému se proto stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozsudku a dále rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Zdůrazňuje, že ani soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost. K tvrzením stěžovatele, kterými odůvodňuje oprávněnost kasační stížnosti, se žalovaný odvolává na stanovisko v rozsudku Nejvyššího správního soudu v Brně sp. zn. 5 Azs 37/2003 ze dne 22. 1. 2004, podle kterého poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud nemohl o kasační stížnosti věcně jednat a musel ji odmítnout z následujících důvodů:

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s., není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 téhož zákona nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Z předloženého spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba podaná stěžovatelem dne 8. 1. 2004 obsahovala pouze tolik, že stěžovatel nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného, protože v Arménii nemá práci a má hodně dluhů, přičemž podanou žalobou žádá o to, aby mu bylo povoleno žít a pracovat v České republice. Jiné důvody neuváděl a krajský soud vzdor tomu žalobu projednal, přičemž důvody žaloby za stěžovatele domýšlel. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se v ní stěžovatel dovolává důvodu pro udělení azylu obsaženého v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství či příslušnosti k určité sociální skupině,

neboť zde činí odkaz na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Vysokým komisařem v lednu 1992 v Ženevě a v ní zakotveným výkladům pojmu pronásledování na kumulativním základě, jakož i výkladu pojmu opodstatněných obav z pronásledování na základě zkušeností příbuzných, přátel či dalších členů stejné rasové nebo společenské skupiny jako je žadatel o azyl. V žalobě však taková tvrzení zpochybňující rozhodnutí žalovaného uvedena nebyla, když se stěžovatel omezil pouze na obecné vyjádření nesouhlasu s rozhodnutím správního orgánu a uváděl toliko, že v Arménii nemá práci a má tam dluhy. V žalobě nevytýkal správnímu orgánu jakékoliv procesní pochybení, to učinil až v podané kasační stížnosti, kde mu vytýká porušení celé řady ustanovení správního řádu, zejména nedostatečné zjištění skutkového stavu věci a její nesprávné právní posouzení.

Jestliže až nyní v podané kasační stížnosti stěžovatel opírá svůj důvod, pro který mu měl být azyl udělen, o odůvodněný strach z pronásledování pro jeho rasu, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má (aniž by současně uvedl, kterou z těchto příčin má konkrétně na zřeteli), uvádí tak zcela nové skutečnosti. Nejvyšší správní soud k takovým skutečnostem nemůže přihlížet, neboť je stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), ačkoliv měl možnost k jejich uplatnění ve správním nebo soudním řízení. Opírá-li se důvod kasační stížnosti popírající správnost právního závěru o zjevné nedůvodnosti kasační stížnosti ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu (protože stěžovatel neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, v platném znění) výhradně o tyto nové skutečnosti, jde o důvod kasační stížnosti, který je podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelný, neboť jej stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Totéž je pak nutno konstatovat i o stížnostní námitce, v níž stěžovatel vytýká správnímu orgánu procesní pochybení v řízení o udělení azylu. Ani tento důvod neuplatnil stěžovatel v podané žalobě. Jelikož kasační stížnost stěžovatele neobsahuje žádný jiný stížnostní důvod, je podle citovaného ustanovení nepřijatelná jako celek.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví-li zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, který je podle tohoto zákona nepřijatelný. Protože soudní řád správní v § 104 odst. 4 výslovně uvádí, že je nepřijatelná kasační stížnost (návrh), která se opírá jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl, musel Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítnout.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti vzhledem k ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., užitého pro toto řízení podle § 120 s. ř. s., neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. března 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu